

ACC. N:R. M. 7757: 1-12.

Landskap: Småland

Upptecknat av: H. J. Nilsson

Härad: Södra Wadbo

Adress: Mariavärdhund

Socken: Håslaby

Berättat av: R. S. Larsson

Uppteckningsår: 1941.

Född år: i. obekant

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En julsågen de dödas julotta
kyrkobård

S: A

S: 12.

Skriv endast på denna sida!

De dödas julotta. En julsågen
Jonas Tage var kyrkovaktmästare i en
socken i Västergötland, och han passade för
den sysslan en Vår han var ung, hade han
vid timmerfällning fördorat sitt ena ben
och fått det ersatt med träben, detta var
väl den egentliga orsaken till att han fått
denna vaktsyssla, och folk tyckte synd
om jonas, därför att han hade lite svårt
att försörja sig med bara ett ben.
Däremot var han en fromsint människa
därtill kom han att äga en dragning åt
det mystiska och gämsa sysslade med sådant
som för andra syntes övernaturligt och
verkade skrämmande. En sådan läggning
är av värde för den, vars syssla kräver
att han i natt och mörker måste hålla
sig i kyrkan och på de dödas gårdar.

Jonas Tage bodde i en liten stuga vid
Hjökogårdsmuseet, och där bodde han ensam.
Ty han menade sig ej ha råd att betala
en hushållerska, och hustru hade han
ingen. Det skulle nog inte varit så
svårt för honom att blivit gift och fått
en mera tryggad ställning, men den flicka
som han en gång älskat hade gått ifrån
honom när han förlorade benet, och sedan
hade han ej kommit sig för att söka
någon annan - han var en trofast
natur och glömdes ej sin första kärlek.
Det var en julnatt och Jonas Tage
varade ensam i sin kammarare fördjupad
i läsning av några gamla böcker som
han ägde - julnatten brukade han
alltid vaka - dels därför att han måste
tidigt upp till orten, för att arbeta.

med kyrkan, så han tyckte att det ej var lönt att lägga sig, och dels brukade han alltid få uppleva något sälsamt under julnatten, vilket tilltalade hans för mystik känsliga sinne. Plötsligt lyfter han upp huvudet och lyssnar. Klokan har nyss slagit två, och en underbar ljudlig sång ljuder i jonas öron. Ett leende breder sig över hans ansikte. Han reser sig och går fram till fönstret, och märker att kyrkan är upplyst — jämtligen! viskade han för sig själv tycks jag få uppleva vad jag under alla dessa år längtat efter.

Kätte jag nu kunna syna mig in riktigt tydligt så att jag kan höra och se — detta är de dödas julotta, som jag hört och läst så mycket om.

Jonas Tege tog på sig sin lilla korta
päl på gick ut i den mörklysa natten,
med smygande steg ilar han fram
mot kyrkan varifrån den sällsamma
sängen förtfor att tona en Sägnerna
om de dödas julotta äro många en
de gå i gen öber allt Till formen
kunna de vara olika, men i ett äro
de alla lika — de berättar om att varje
julsatt få de döda åter lisa för en
kort stund och fira sin julotta innan
det nu levande släktet firar sin
dessa sägner kände jonas Tege väl till,
men han hadde även hört en berättelse
som talade om något ovanligt som en
gång för länge sedan inträffat just här
i denna socken. Det var så, att här
för hundratals år sedan levte en flicka

vilken i likhet med Jonas Tege varit
nyfiken på att få bevisa de dödas jul=
=otta och vid ett tillfälle fick han
sin önskan uppfylld. Det var underliga
saker han fick se och höra och han
blev så gripen att när han smög sig
ut glömde han att sticka en stälbit
i dörrlåset som han skulle gjort och
därför hann han inte ut från kyrkogår=
=den förrän en av de döda resade
efter honom och ryckte av honom huvud=
=klädet, vilket betydde att han måste
dö inom år och natt. Flickan tygade
bort och före nästa jul var han död.
Men han hade berättat om det underliga
han upplevat och sagt att om någon an=
=man sedan hundra år föruttit, kunde
komma in i kyrkan medan de dödas

5
Julatta på gick och då fick se hennes
Huvudkläde hänga på den bakersta bän-
ken samt lyckades smussla till sig detta
så skulle han få sin käraste önskan
uppfylld vilken den är måtte vara, men
det måste vara en julnatt då det var
julemånad. Allt sedan jonas Tege fick
höra denna berättelse hadde han längtat
efter att det skulle bli ett år när jul-
månen inträffa vid jultiden, ty han öns-
skade se hur mycket av den gamla
sagen som var sanning, inte för
att han hadde någon särskild önskan
i livet, ty han var nöjd med sin lott
som han hadde det, men han var ny-
fiken på att se vad som låg bakom
berättelsens ord. Sakta steg jonas
Tege in genom kyrkdörren, men den syn

som mötte hans ögon grep honom så djupt att han började skaka i hela sin kropp och det var med knapp nöd han förmådde hålla sig upprätt hela tämpelstet tycktes fullsat av folk i underliga gammaldags dräkter, några ansikten kunde manas i och se ty alla settu andäktigt ställa och vända framåt, medan han stod vid dörren och kände sig så konstig önskade han sig ut i luften liksom helt visst skulle han glömt bort flusselklädet som han egärlligen gått dit för att söka efter, ifall han inte händelsevis fått se det hänga på bakersta bänken helt mekaniskt tog han ett steg bakåt grep flusselklädet och stoppade det i fickan på sin päls. Så drog han sig tillbaka till dörren, orgeln spelade sakta

ACC. N:R. M. 7757:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och psalmsången tände ljuset och ställa
ingen enda av gestalterna hörde på sig
jag hör ej till dem, tänkte Jonas Tøge,
det är orätt att störa denna märkliga
andagts. Så steg han ut genom dörren
men stack försiktigt en stälbit i låset
När han åter kom till sin stuga
satt han länge stilla med knäpöta
händer. Först när det var tid att gå
till kyrkan och tända ljusen steg han
upp.

i kyrkan var det tomt, tyst och mörkt
där fanns intet som minde om den
underliga julattän för några timma
sedan och Jonas Ige kunde inte
lata bli att undra, om det hem sett
var verklighet eller blott en foster
av hans egen fantasi. Han var nås-
tan färdig med sitt arbete när dörren
öppnades och en kvinnan kom in i
kyrkan, jonas lade ifrån sig ljuset
som han höll i handen och såg på
hennes. Göt var hon som en gång va-
rit hans fästning. Nog hadde han
sett henne ibland både i kyrkan och
ommarstades men aldrig hadde de bytt
ord med varandra sedan den dagen
då han gick ifrån henne. Han
badde långt borta från kyrkan i den

ACC. N:R. M. 7757:10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skogsgård der hon blivit gift, men
Jonas visste att hon nu var enka
gävar en till hennes man hadde han
sjelfo grävt för mer än ett halvår sen
Han gick henne till mötes - jag
kommer tidigt, sade hon, för jag tänkte
återfinna ett hussudkläde som jag glömde
för ett par Söndagar sedan - Det hängde
här på bakersta bänken - Kan se du
har tagit hand om det er Jonnas rykte
till - Han kom i hög svedklädet,
som han för en stund sedan tagit
från kyrkobänken och som han trodde
hörde de döda till - Nu förstod hon
att det var inte så - Han gick bort
till Pälser som han hängt ifrån sig
och tog fram duker - De båda
stodo där en stund och talade vid

ACC. NR. M. 7757:11

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

varandra, jonas förstod, att hans
fordna fästas önskan komma åter
till honom, och fastän han trott sig
överensnit sin kärlek, genombarades
han av en fjur byskänstare långt efter
åt, sedan han blivit gift med sin barn-
doms vän, kunde det ibland hända,
att han satt och tänkte på att sängen
i alla fall talade sant — sedan han
tagit huvudklädet från den bakersta
bänken fick han sin innersta
önskan uppfylld e

Ovanstående Sängen är en sarkugg ur
en Smålandstidning för några år
sedan, ordalydelsen alldeles likan

Kyrkovård. Kyrkora —

Kyrkan är som vi vet en helig plats och därför bör inga uppenbara förtal eller händelser få förekomma, liksom kyrkogården där de dödas andor vilor, för att invänta uppståndelsens dag. Döda bör och skall lemnas i ro och stillhet, och låta dem vara som sagt i ro. Gamla sägner är att man ej skall förtala eller bejuga en person sedan han är död, ty då kan hans ande hämnas på den som gör det. Om en ovänns död så bör förlåtelse utbedas vid gravsten, liksom bör inget hemligt hat bäras till den döde, om så möjligt är, så är och blir det en viss rädsla för att beträffande en kyrkogård efter markrets inbrott. Detta är ända varit en gammal folktrö.